

Art Lab Gnesta

FÄLT

Nr 6, 2015

INNEHÅLL CONTENT

- 2 Jäst och andra drickbara kulturer**
Yeast and other drinkable cultures
- 13 Att göra kombucha**
To make kombucha
- 16 Den kollektiva hjärnan**
The Collective Brain
- 17 Marita Mörek**
- 20 Chill**
- 22 Lady Anandi & Anuja Ghosalkar**
- 28 Vad kan vi lära oss av en sked?**
What can we learn from a spoon?
- 35 Djurparken Molstaberg**
The Wild Life Park at Molstaberg
- 41 Den politiska biodlarens bibliotek**
The Political Beekeepers Library
- 52 Utlöparna**
The Offshoots
- 58 Bostadsrättsföreningen Bryggeriholmen 2**
The Resident's Association Bryggeriholmen 2
- 61 Bastu för arbetslösa**
Sauna for the Unemployed

INTRODUKTION

I din hand håller du det sjätte numret av Fält, en tidskrift för beröringspunkter mellan samtida urban kultur och landsbygd. Baserad i de konstproduktioner som Art Lab Gnesta driver vill vi skapa en språngbräda för samtal om konst och samhälle, ofta med ett visst fokus på miljöfrågor.

Diskussionen fortsätter! Hör gärna av dig till oss med tankar och frågor. Tills dess – trevlig läsning.

I oktober 2015 var **Järna musteri** på besök hos Art Lab Gnesta. Utanför bryggeriet fanns det mobila musteriet på plats för alla som ville lämna in sina äpplen för pressning.

För dig som inte har en egen äppelmustare fungerar en råsftcentrifug också bra. I annat fall kan du testa vår kokta äppelsaft.

Skölj ca **5 kg äpplen** och skär dem i klyftor. Lägg dem i en stor balja och häll över **2,5 l kokande vatten**.

Häll i **1 tsk askorbinsyra** utrörd i lite vatten. Rör om. Låt stå i ca **en vecka**, rör om varje dag och mosa efterhand sönder äpplena.

Efter en vecka kan du sila drycken genom en silduk. Tillsätt **3,5-4,5 dl vatten** per liter saft och värm upp.

Rör ner ca **25 g citronsyra**. Buteljera och kyl flaskorna utan kork (dessa kan du sätta på efter ett par dagar).

Späd efter smak.

INTRODUCTION

In your hand you have the sixth edition of Fält, a magazine for contact points between contemporary urban culture and the rural context. Based in the art productions that we at Art Lab Gnesta run, we want to create a springboard for conversations about art and society, often with a particular focus on environmental issues.

The conversation will continue. Please contact us with your thoughts and questions. Until then – happy reading.

Yeast and other drinkable cultures

Since the beginning of 2015 beer is once again brewed in Gnesta. It's Sebastian Spendrup who together with his family runs Hembryggeriet in Gnesta, where people come to learn to brew their own beer. Sebastian has a wide interest in beverages, that includes more than traditional beer brewing.

When Gnesta brewery started in 1903 with Frithiof Liljefors (artist Bruno Liljefors' cousin) as master brewer, there were around 300 breweries in the country. They provided their communities with beer, but one after another they closed

Jäst och andra drickbara kulturer

Hedan början av 2015 jäser ölet på nytt i bryggerihuset i Gnesta. Det är Sebastian Spendrup som tillsammans med sin familj driver Hembryggeriet i Gnesta, dit människor kommer för att lära sig att brygga eget öl. Hans intresse för dryck är stort, och innefattar mer än traditionell ölbryggning.

När Gnesta bryggeri startade 1903 med Frithiof Liljefors (konstnären Bruno Liljefors kusin) som bryggmästare fanns det omkring 300 bryggerier i landet. De försåg sina lokalsamhällen med öl, men vartefter att transporterna blev snabbare försvann

down when transportation possibilities changed. Gnesta brewery was closed down in 1963. Thanks to today's interest in locally produced food many micro-breweries are now sprouting around the country, and today there are about 150 active breweries in Sweden.

One late summer day we drive into the Sjunda territory, the area around Molstaberg between Mölnbo and Gnesta that right now is home to a flock of debated wolves, to meet Sebastian who just moved here.

– The idea of a home brewery had spun around in the family for a long time, but it was me and my dad who developed it, says Sebastian. This has not been done before.

The concept is simple: a course includes both a theoretical and a practical part where the participants can brew their own beer under supervision. After a few weeks they will return to bottle and label the bottles. Malt, hops, yeast and water are combined to give the beer different taste and color. One batch becomes about 100 liters of beer.

But Sebastian's interest in beverages has an experimental level as well. For several years he devoted himself to kombucha, the combination of yeasts and lactic acid bacteria, also called tea mushroom or Volga mushroom. Using a "scooby", sweetened tea is transformed into a sour beverage.

Despite a slight alcohol content the kombucha is not meant to cause a booziness, it's often drunk for health purposes. Many people are convinced of its health-promoting effect, a cleansing drink whose possible health properties are debated.

– I am interested in catharsis, Sebastian says, the process of purification. Using beverages as a means towards bodily impurities and spiritual cleansing.

de, ett efter ett. Gnesta bryggeri lades ner 1963. Tack vare dagens intresse för det lokalproducerade spirar nu många små mikrobryggerier runtom i landet, och det finns idag omkring 150 aktiva bryggerier i Sverige.

En sensommardag kör vi in i Sjunda-reviret, området kring Molstaberget mellan Mölnbo och Gnesta som just nu är hem för en flock omdebatterade vargar, för att träffa Sebastian som precis flyttat hit.

– Idén om ett hembryggeri hade snurrat länge, men det var jag och pappa som utvecklade det. Det har ju inte gjorts tidigare.

Konceptet är enkelt: en kurs innehåller en teoretisk och en praktisk del där deltagarna under handledning får brygga sitt eget öl. Efter ett par veckor kommer de tillbaka för att buteljera och etikettera flaskorna. Malt, humle, vatten och jäst

What do you think about the spiritual level of transformation by drinking something? As in church where you drink something representing the blood of Jesus.

–Yes, the link between drinking something and becoming transformed is old. Soma is a mythical drink that is supposed to have been used ritually in Persia and India. One does not know what it contained, but they drank it to enter into a covenant with God and to become purified. Even the ancient Greeks had magic potions - like the drink they gave the oracle, which actually was a girl that got drugged, so she could advise if you would go to war for example.

kombineras för att ge ölet olika smak och färg. Omkring 100 liter blir det. Men Sebastians intresse för dryck är också experimentellt. Under flera år ägnade han sig åt kombucha, den förening av jästsvampar och mjölksyrebakterier som också kallats tesvamp eller volgasvamp. Med hjälp av en ”scooby” förvandlas sockrat te till en syrlig dryck.

Trots en liten alkoholhalt innebär kombuchan inte ett rus, det dricks ofta för hälsan. Många är övertygade om dess hälsofrämjande verkan, en renande dryck vars eventuella hälsoegenskaper är omdebatterade.

– Jag är intresserad av katharsis, säger Sebastian, själva reningsprocessen. Drycken som ett medel mot kroppsliga orenheter och för spirituellt rening intresserar mig.

Even in our culture alcohol intake are surrounded by specific rituals – as drinking songs – or more ceremonial celebrations at various festivals.

The drink is also present in other corners of Art Lab Gnesta. During a residency stay last summer artists in Hägerstens Botanical Garden created a new festival that started from the swamp as the site for the origin of life. The brown soda became the symbol of swamp water and the drink for Swamp Eve, which was celebrated for the first time in July.

Sebastian gives us a tour in his wooden house in Molstaberg. We drink hot tea on the patio overlooking a lake. He picks up a couple of bottles of old kombucha. One of them has a piece of tape with the name "Django".

– Yes, we named them, me and my ex girlfriend. We had giant vessels with different kombucha scobies and examined over a period the possibilities to produce kombucha for commercial use. But it turned out to be harder than we thought, it requires special equipment for industrial manufacturing.

– Then we split up and about then I stopped taking care of the mushrooms.

A kombucha scoby must regularly be "fed" with new sweetened tea to be alive. The it's producing new scobies which are easy to share, so you can start new processes in new vessels. The taste of the drink can be varied endlessly: it depends on the brand of the tea, brewing time, and seasoning. With beer it is different.

– It doesn't work to be too experimental with beer, says Sebastian. It will not be good. The only thing to do is to slowly piece together a proper prescription.

Hur tänker du kring det andliga i att förändras genom att dricka något? Som att i kyrkan dricka det som representerar Jesu blod.

– Ja, kopplingen mellan att dricka något och bli förändrad är gammal. Soma är en mytologisk dryck som ska ha använts rituellt i Stora Persien och Indien. Man vet inte vad den innehöll, men man drack den för att ingå ett förbund med gud och för att rena sig själv. Även de gamla grekerna hade magiska drycker – som det man gav ett orakel, egentligen en tjej som drogades, för att hon skulle kunna ge råd om man t ex skulle ge sig ut i krig.

Även i vår kultur omgärdas även alkoholintaget av särskilda ritualer – som snapsvisor – eller mer ceremoniellt firande vid olika högtider. Drycken finns också närvarande i andra hörn av Art Lab Gnestas verksamhet.

Under en residencyvistelse i somras skapade konstnärerna i Hägerstens Botaniska Trädgård en ny högtid som utgick från träsket som plats för livets uppkomst. Den bruna läsken blev symbolen för träskvattnet och drycken för Träskafton, som firades för första gången i juli.

Sebastian visar oss runt i sitt trähus i Molstaberg. Vi dricker hett te på altanen med utsikt över en sjö. Han plockar fram ett par burkar med gamla kombucha-svampar. En av dem har en tejpbit med namnet ”Django”.

– Ja, vi döpte dem, jag och min förra flickvän. Vi hade många, jättestora kärl med olika kombuchasvampar och undersökte under en period möjligheten att producera kombucha för kommersiellt bruk. Men det visade sig vara svårare än vi trott, det krävs en speciell utrustning för industriell tillverkning. Sedan gjorde vi slut, och ungefär då slutade jag att sköta om svamparna.

En kombuchasvamp måste regelbundet ”matas” med nytt socker för att fortsätta leva. Då producerar den nya lager, som enkelt går att dela med sig av för att starta nya processer i nya kärl. Smaken på drycken går att variera i det oändliga: den beror på tesort, bryggtid, eventuell smaksättning. Med ölet är det annorlunda. Det funkar inte att vara för experimentell med öl, säger Sebastian. Det blir inte bra. Det enda som gäller är att sakta men säkert pussla ihop ett ordentligt recept.

Som ett led i undersökningen av vad som gör ett konstnärligt residency trivsamt har Art Lab Gnesta flyttat in en liten kombuchasvamp i lägenheten där de gästade konstnärerna bor. Om de vill får de ta hand om den, smaksätta, bjuda gäster på drycken.

I en annan del av huset finns dryckesexpertisen Sebastian. Med ena foten i den traditionella ölkulturen och den andra i ett mer fritt utforskande, arbetar han vidare med dryckens betydelse och möjlighet. ●

As part of the study of what makes an artistic residency pleasant Art Lab Gnesta has moved a small kombucha scoby into the apartment where the guest artists live. If they want, they take care of it, flavor it, inviting guests to have a taste.

In another part of the house the beverage expert Sebastian will continue his work. With one foot in the traditional beer culture and the other in a more free exploration field, he focuses on the importance and potential of beverages. ●

To make kombucha

- 1. Boil water** in a pot. Remove from the heat and add **about 1-2 teaspoons of green or black tea leaves** per liter of water. Allow the tea to steep for fifteen minutes and then strain out the leaves.
- 2. Add 0.5 cups of sugar** per liter of water and stir so the sugar dissolves. Allow the tea to cool to room temperature and pour it into a jar made of glass, porcelain or (glazed) ceramic.
- 3. Add the scoby and cover the container with a tea towel** which you fasten with a rubber band. Place the container in room temperature, not too bright.
- 4. Taste after about 8-12 days** and find a flavor that suits you. Then you can pour it into bottles, possibly adding flavourings such as **ginger, fruit puree or mint**, and place it in the refrigerator until you drink it.
- 5. Save some of the kombucha with the scoby at each bottling**, which you can "feed" with new tea for another brewing approximately **every 14 days**. During the brewing process the scoby usually produce new baby scobies, which you can gently loosen and share together with a small amount of kombucha.

Att göra kombucha

1. Koka upp **vatten** i en kastrull. Ta bort den från plattan och tillsätt **ca 1-2 tsk gröna eller svarta teblad** per liter vatten. Låt teet dra i en kvart och sila sedan bort bladen.

2. Tillsätt **0,5 dl socker** per liter vatten och rör om så att sockret löser sig. Låt teet svalna till rumstemperatur och häll över det i en burk av glas, porslin eller (glaserad) keramik.

3. Lägg i scobyn och täck över behållaren med en kökshandduk som du fäster med en gummisnodd. Ställ behållaren i rumstemperatur, inte för ljus.

4. Smaka av efter **ca 8-12 dagar** och hitta en smak som passar dig. Då kan du hälla upp på flaskor, eventuellt addera smaksättning som **ingefära, fruktpuré eller mynta** och låta stå i kylskåp tills du dricker den.

5. Spara en mängd kombucha tillsammans med scobyn vid varje buteljering, som du kan "mata" med nytt te för ytterligare en bryggning **ca var 14:e dag**. Under bryggningen brukar scobyn producera nya baby scobies, som du försiktigt kan lossa och dela med dig av, tillsammans med en liten mängd kombucha.

Symposium

Den kollektiva hjärnan

13-14 juni 2015 arrangerades ett symposium om självorganisering inom konst i Gnesta, som ett samarbete mellan Riksställningar, Den kollektiva hjärnan, Konstfrämjandet, Akademin Valand och Kultur i Väst/Västra Götalandsregionen.

Symposiet tog upp frågor kring autonomi, allmänningar och relationen mellan självorganisering och den konstnärliga praktiken. Genom att fokusera på de självorganiserades värde och nätverkspotential var målet att skapa ett sammanhang för inspiration, verktyg och möjligheter till erfarenhets- och kunskapsutbyte för flera än de direkt berörda.

Bland de medverkande fanns Jason Bowman (Akademin Valand, Göteborg), Allison Collins (Western Front, Vancouver), Julie Crawshaw (Akademin Valand, Göteborg), Andrea Phillips (Goldsmiths College, London), Leandro Pisano, (Liminaria, Italien), Eric Stone (LAXART och Common Practice Los Angeles), Mick Wilson (Akademin Valand, Göteborg). ●

Mer info om nätverket och dokumentation från dagarna finns på www.denkollektivahjarnan.se

Symposium

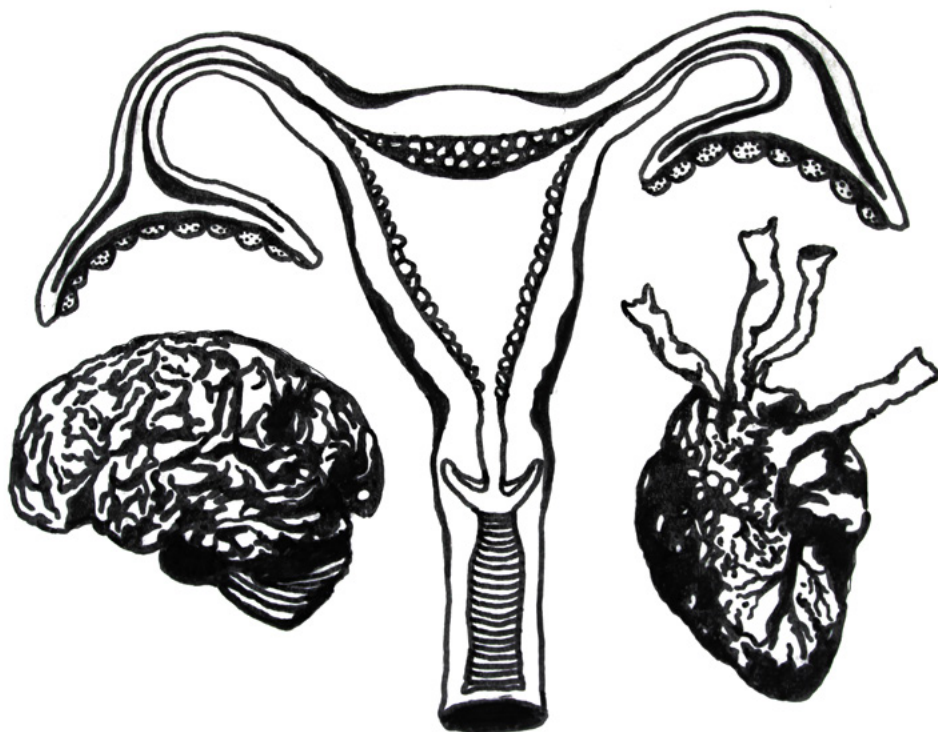
The Collective Brain

13-14 June 2015 we held a symposium on self-organization in the arts in Gnesta, as a collaboration between the Swedish Exhibition Agency, The Collective Brain, Konst-främjandet, Valand Academy of Fine Arts and Kultur i Väst/Västra Götalandsregionen.

The symposium raised questions about autonomy, commons and the relationship between self-organization and artistic practice. By focusing on the self-organized's value and networking potential, the goal was to create a context for inspiration, tools and opportunities for experience and knowledge exchange for more than those directly involved.

Among the participants were Jason Bowman (Valand Academy, Gothenburg), Allison Collins (Western Front, Vancouver), Julie Crawshaw (Valand Academy, Gothenburg, Sweden), Andrea Phillips (Goldsmiths College, London), Leandro Pisano (Liminaria, Italy), Eric Stone (Laxart and Common Practice Los Angeles), Mick Wilson (Valand Academy, Gothenburg). ●

More info about the network and documentation from the days available on www.denkollektivahjarnan.se

Marita Mörck Schultz

Marita Mörck var textil- och möbelformgivare och en av grundarna till stiftelsen Karl Schultz-Köln och Marita Mörck-Schultz som äger bryggerihuset i Gnesta. Hon föddes 1915 i en finlandssvensk familj i Helsingfors, men flyttade så småningom till Berlin. Där studerade hon möbeldesign och inredningsarkitektur, och på akademien mötte hon Karl Schultz som hon kom att gifta sig med. Tillsammans flyttade de 1950 tillbaka till Finland där Marita arbetade för Kervo snickerifabrik. Efter en vistelse i Spanien kom paret till Tungelsta och Sverige.

Foto / Photo: Arkiv / Archive

Här försörjde Marita familjen genom sitt arbete som interiör- och möbeldesigner på NK i Stockholm. På grund av sviktande hälsa fick Marita tidigt kontakt med den antroposofiska rörelsen i Tyskland, som hon även introducerade Karl för. I hennes efterlämnade tillhörigheter finns flera spår av ett rikt andligt och esoteriskt intresse.

Art Lab Gnesta huserar sedan 2011 i Gnesta gamla bryggeri, tack vare ett generöst samarbete med stiftelsen Karl Schultz Köln och Marika Mörck Schultz. Marita har inte gått till historien som en känd formgivare, men det är delvis tack vare henne som Art Lab Gnesta kan existera och fortsätta att stödja unga, samtida konstnärsskap. Vi har nu påbörjat ett arbete med att kartlägga Maritas liv och verk, och bjuder nu in Konstfacks textilstudenter till detta arbete.

I samarbetet ställer vi oss frågor som:

→ På vilket sätt kan hennes arbete, arkiv och liv vara intressant för Konstfacks aspirerande textilformgivare och på så sätt aktuellt idag?

→ Vilka pusselbitar kan vi lägga tillsammans utifrån en gemensam blick på hennes sparade tillhörigheter?

→ Där fakta inte räcker till, hur kan fiktionen hjälpa oss?

Samarbetet fortlöper under läsåret 2015/16 och presenteras under våren 2016. ●

Marita Mörck was a textile and furniture designer and co-founder of the the foundation Karl Schultz-Köln and Marita Mörck-Schultz who owns the brewery house in Gnesta. She was born in 1915 in a Finnish-Swedish family in Helsinki, but eventually

moved to Berlin. There she studied furniture design and interior architecture, and at the academy, she met Karl Schultz as she came to marry. Together they moved back to Finland in 1950 where Marita worked for the Kerava carpentry factory. After a some years in Spain the couple ended up in Tungalsta, Sweden. Marita provided for the family through her work as interior and furniture designer at NK in Stockholm.

Because of failing health Marita had early contact with the anthroposophic movement in Germany, which she also introduced Karl to. In her belongings we've found multiple traces of a rich spiritual and esoteric interest.

Since 2011 Art Lab Gnesta is situated in Gnesta's old brewery, thanks to a generous collaboration with the Foundation Karl Schultz Köln and Marika Morck Schultz. Marita has not gone down in history as a famous designer, but it is partly thanks to her that Art Lab Gnesta can exist and continue to support young, contemporary artists. Now we've started to work on mapping Marita's life and works, and invited Konstfack's textile students to this work.

In the collaboration we ask questions like:

→ How can her work, archive and life be interesting for the college's aspiring textile designers and relevant today?

→ Which pieces of the puzzle can we put together from a common look on her saved belongings?

→ Where facts are not enough, how can fiction help us?

The collaboration will go on 2015/16 and will be presented in spring 2016 ●

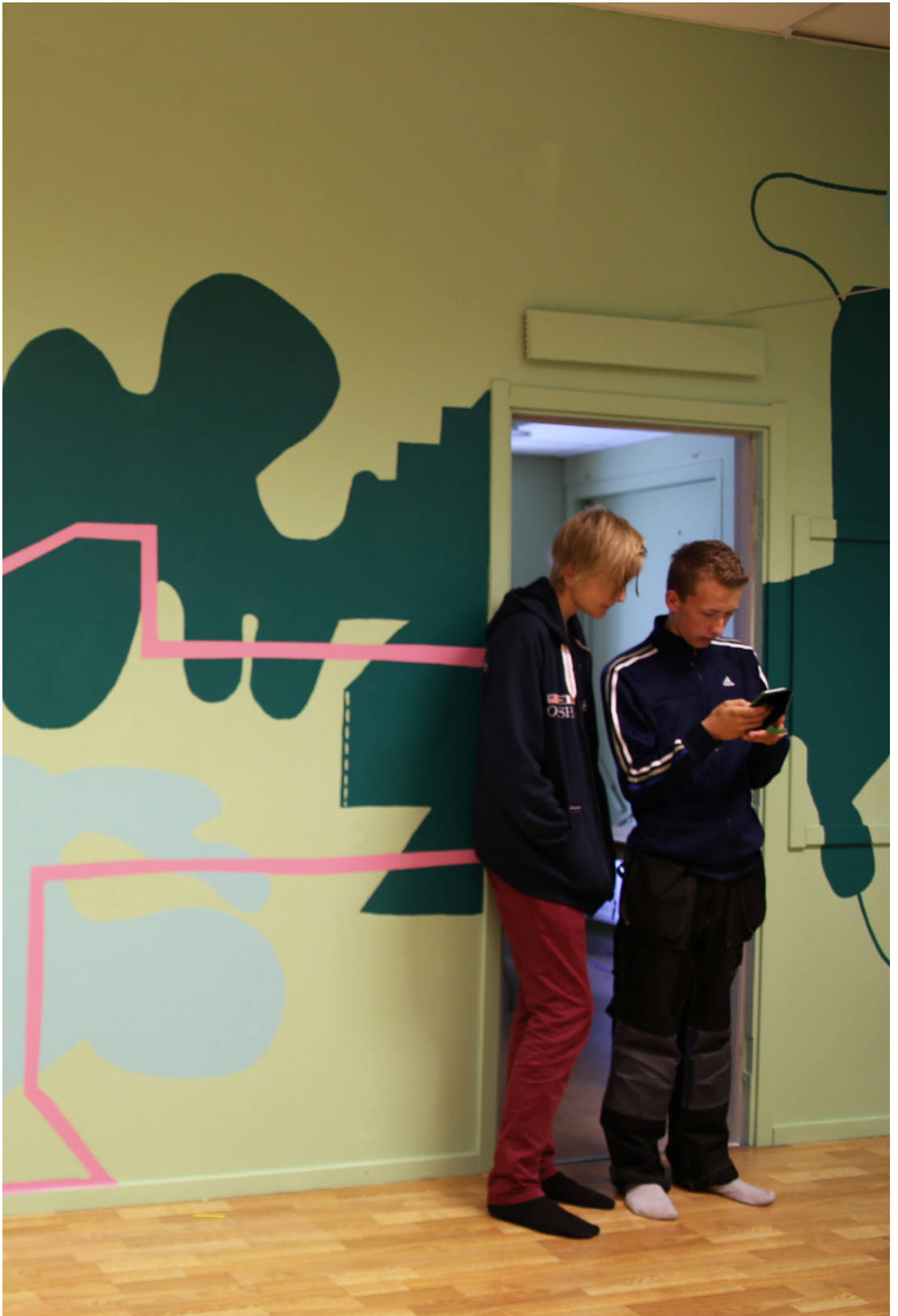

Foto / Photo: Emanuel Hallklint

Chill

Tillsammans med ungdomar från Gnesta arbetade Signe Johannessen, Emanuel Hallklint och Annika Sundin från Art Lab Gnesta våren 2015 för att ge fritidsgården Chill en ny kostym. Färger och mönster togs fram tillsammans efter diskussioner om hur Chill kunde bli en mer välkomnande och jämställd mötesplats.

Together with young people from Gnesta Signe Johannessen, Emanuel Hallklint and Annika Sundin from Art Lab Gnesta gave a new costume to the youth center Chill in spring 2015. Colors and patterns were developed together in discussions on how Chill could become a more welcoming and equal venue.

Lady Anandi & Anuja Ghosalkar

Anuja Ghosalkar, director and playwright from Bangalore, visited Art Lab Gnesta autumn 2015. Her stay was part of Nordic Fresh AIR – a residency program for artists in need of a period of exile for political reasons, a project initiated by the HIAP (Helsinki International Art Program).

Tell us shortly about your background, and how you ended up at Art Lab Gnesta's residency program.

I have worked in the arts for the last fifteen years. As a film curator of India's first International women's film festival and for a human rights film festival, as a film researcher and lecturer, and as an arts manager at India's leading arts foundation, where I designed the pioneering initiative of artists intervention in archives in order to activate the archival space. But through the years, the one thing that I was recurring in my life, was theatre. I simultaneously worked as an actor with some of India's leading theatre directors. It was only a few years ago I that decided to shift focus and channel all my creative energy into theatre.

A hard decision—a woman, starting a professional acting career at 34! But I come from a family of performers so my genes got the better of me. That was the best decision I

Anuja Ghosalkar , regissör och dramatiker från Bangalore, besökte Art Lab Gnesta hösten 2015. Hennes vistelse var en del av Nordic Fresh AIR – ett residencyprogram för konstnärer med behov av en period i exil av politiska skäl, ett arbete som initierats av HIAP (Helsinki International Art Program).

Berätta kort om din bakgrund och hur du hamnade i Art Lab Gnestas residency program.

Jag har arbetat i konsten de senaste femton åren. Som filmcurator för Indiens första internationella kvinnofilmfestival och för en filmfestival om mänskliga rättigheter, som filmforskare och föreläsare, och som konstansvarig på Indiens ledande konststiftelser, där jag möjliggjorde banbrytande initiativ av konstnärer för att aktivera stiftelsens arkiv.

Men det enda som återkommit i mitt liv genom åren har varit teater. Jag har arbetat som skådespelare med några av Indiens ledande regissörer, men det var bara några år sedan

made. I am now a theatre director, working with two of the most renowned theatres in Bangalore, India with children as well as with adults, a theatre pedagogue and a corporate trainer and a full time actor. I am attempting to evolve a new kind of theatre in India called Documentary theatre, that looks at personal archives and narratives in performance.

I met the Art Lab Gnesta team at the Andaman and Nicobar Environmental Team's (ANET) panel to design a collaborative residency programme. It was a three day discussion where we deliberated on the nature and design of residencies. While introducing myself there, I briefly talked of my current work. It was during those few days at ANET that I was introduced to Art Lab Gnesta's path-breaking work and they got to know me. It was during some of the those interactions and activities that we found a synergy and at the end of our conference Signe offered me to apply for the residency at Art Lab.

You are working with a text about your great grandfather, who was an actor playing female characters. How did the idea to write about his work come about? What can it tell us today?

Two years ago I was working with a German dramaturg on Virginia Wolf's famous feminist text, "A Room of One's Own". We read the text and were trying to relate it to our own personal experiences. In the text she speaks about Shakespeare's imaginary sister--would she have been as famous? Would she have been given the chance to be a playwright? Or would she be married off? That made me question my place me in contemporary Indian theatre. I was always made to say lines from texts that were mostly written by men, and I was almost always directed by men as well.

The exploration became internal, when I

som jag bestämde mig för att flytta fokus och kanalisera all min kreativa energi till teatern. Ett svårt beslut – att som kvinna starta en professionell skådespelarkarriär vid 34! Men jag kommer från en teatersläkt så mina gener fick leda mig. Det var det bästa beslutet jag tagit. Jag är nu teaterregissör som arbetar med två av de mest framstående teaterscenerna i Bangalore, Indien både med barn och med vuxna. Jag är teaterpedagog och skådespelare på heltid. Jag försöker att utveckla en ny typ av teater i Indien som kallas dokumentärteater, som ser på personarkiv och berättelser inom teatern.

Jag träffade Art Lab Gnesta-gänget på Andaman and Nicobar Environmental Team (ANET) i en workshop de genomförde för att utforma ett gemensam residencyprogram. Det var en tredagars diskussion där vi diskuterat residencyts utformning och karaktär, där jag också presenterade mitt arbete. Det var under dessa få dagar på ANET som jag introducerades till Art Lab Gnestas arbete och de lärde känna mig. I slutet av vår konferens erbjöd Signe mig att söka residencyprogrammet hos Art Lab.

Du arbetar med en text om din farfars far, som var en skådespelare som spelade kvinnliga karaktärer. Hur uppstod den idén? Vad kan det säga oss i dag?

För två år sedan arbetade jag med en tysk dramaturg på Virginia Wolf berömda feministiska text "Ett eget rum". Vi läste texten och försökte relatera den till våra egna erfarenheter. I texten hon talar om Shakespeares påhittade syster – skulle hon ha blivit känd? Skulle hon ens fått chansen att bli dramatiker? Eller skulle hon giftas bort?

Det fick mig att ifrågasätta min plats mig i samtida indisk teater. Jag har alltid spelat manus skrivna av män, och jag nästan alltid

started questioning the roles I was given, the lines I had to say, I wanted create text that meant something to me. I wanted to break the hegemonic relationship between director – actor. I always knew that my great grandfather had a theatre company and he played female characters. That set me thinking, what was the construction of the "feminine" in late 19th century India? Is there something I can understand about myself, my gender, from there? Are male actors just as vulnerable to the construction of gender? I have always been interested in personal archives and family history. In fact I did an oral history project with my grandfather who was the oldest living makeup artist in India at the time. I was trying to understand the history of Indian cinema from the point of view of a technician, a history from the periphery, if you will of the medium of cinema and its technology. The project is archived at www.papaajoba.blogspot.com.

Having delved deep into family history, I decided to create a performance piece about my great grandfather and me. Two actors, seperated by 100 years, one who plays women characters convincingly, the other, me, struggling to stand like lady.

The learning and its relevance for our current context (and especially in India) is that gender cannot be looked at as a binary. It is complex phenomenon shaped by society and culture and we all struggle to be accepted by society. And even though we may think that it we are moving towards an equitable society, certain notions related to gender still prevail, for example ideas of beauty and body. "Will I ever be woman enough for?" is a question my protagonist grapples with? And what about the "self" that lies in between the male and female? Finally the piece is about the role our an-

har jag varit regisserad av män. Jag började ifrågasätta rollerna jag fick, replikerna jag skulle uttala, och jag ville skapa text som betydde något för mig. Jag ville bryta det hegemoniska förhållandet mellan regissören och skådespelaren.

Jag har alltid vetat att min farfars far hade ett teatersällskap och han spelade kvinnliga karaktärer. Det fick mig att börja tänka, vad var hur såg konstruktionen av det "kvinnliga" ut i 1800-talets Indien? Finns det något jag kan förstå om mig själv, mitt kön, därifrån? Är manliga skådespelare lika sårbara för konstruktionen av kön? Jag har alltid varit intresserad av personarkiv och familjehistoria. Faktum är att jag gjorde ett muntligt historiprojekt med min farfar som var den äldsta levande makeup-artisten i Indien på den tiden. Jag försökte förstå historien om indisk film från en teknikers synvinkel, från periferin liksom. Projektet arkiveras på www.papaajoba.blogspot.com.

Efter att ha grävde djupt in i familjens historia, bestämde jag mig för att skapa en pjäs om min farfarsfar och mig. Två skådespelare med 100 år emellan, en som spelar kvinnor mycket övertygande, och den andra, jag, som kämpar för att ens stå som en kvinna "ska".

Kön inte kan ses som något binärt. Det är ett komplext fenomen som formas av samhället och kulturen, och vi kämpar alla för att bli accepterade av samhället. Och även om vi kanske tror att vi är på väg mot ett rättvist samhälle, finns vissa föreställningar relaterade till kön fortfarande kvar, som idéer om skönhet och kropp. "Kommer jag någonsin att vara tillräckligt kvinnlig?" Är en fråga min huvudperson brottas med? Och hur är det med "jaget" som ligger mellan manligt och kvinnligt?

भाऊबंदकी
यशवंतराव टिपणीस - माधवराव टिपणीस

cestors play in shaping who we are.
A homage to our forefathers and mothers
who came before us and influence us in
invisible ways.

Could you tell us something about how your
stay at Art Lab Gnesta, or Sweden, has affected
our artistic process?

Since I am in the middle of the residency,
I am still being affected by being here. And
like all good things, I am certain I am going
to experience the benefits of this residency
in the long term.

Sammanfattningsvis handlar pjäsen om
vilken roll våra förfäder spelar för att forma
vem vi är. En hyllning till våra förfäder och
mödrar som kom före oss och påverkar oss
på osynliga sätt.

Kan du berätta något om hur din vistelse på
Art Lab Gnesta eller Sverige, har påverkat
den konstnärliga processen?

Eftersom jag i mitten av vistelsen, påverkas
jag fortfarande av att vara här. Och som med
alla bra saker jag är säker på kommer jag att
uppleva fördelarna på lång sikt.

Foto / Photo: Arkiv / Archive

But my immediate response is that, the time away from my life and context has given me a perspective on my work, that I had not anticipated. Distance often gives one clarity. Being at Art Lab Gnesta has provided that distance and perspective for me. The luxury of time and space has enabled work on larger goals for me, not just as a performer and director but as someone who can build a community of artists and networks locally and globally. Closer to my goal, the time alone has brought out a self reliance and creative productivity, I had not imagined. It has also brought a rigour to my writing. I write every single day here and I think of my performance each living moment. An artist friend once said to me, "you have to live your art, its process, everyday, till it becomes a part of you". The residency at Art Lab Gnesta has ensured that I live with my subject, breathe it, eat it, sleep with it and have the courage to share it.

Meeting artists and theatre makers here through Art Lab Gnesta has envigorated me. Being able to watch new work and have long conversations with actors here, has energised me.

Being in Sweden, a country I knew very little about has also affected me deeply. I am here at a time when Europe is facing its biggest refugee influx. It has thrown up many thoughts about the idea of nation, borders, what constitutes home, because I am so far away from mine and also insights about power and how unequal the world we live in is! This distance from one's everyday surroundings and home, makes one sensitive and vulnerable, and if channeled properly, it can bring about a certain honesty in one's work too. ●

Men min omedelbara reaktion är att den tid borta från mitt liv och sammanhang har gett mig perspektiv på mitt arbete, som jag inte hade väntat mig. Avstånd ger ofta en klarhet.

Lyxen att ha tid och rum att arbeta har aktiverat större mål för mig, inte bara som skådespelare och regissör utan som någon som kan bygga en gemenskap av konstnärer och nätverk både lokalt och globalt. Jag har kommit närmare mitt mål, och att ha egentid har gett mig självtillit och kreativ produktivitet, som jag inte väntat mig.

Det har också medfört en stringens till mitt skrivande. Jag skriver varje dag här och jag tänker på min prestation varje levande ögonblick. En konstnärsvän sa en gång till mig, "du måste leva din konst, sin process, varje dag, tills det blir en del av dig".

Vistelsen på Art Lab Gnesta har sett till att jag bor med mitt ämne, andas det, äter det, sover med det och har modet att dela det. Att möta konstnärer och teaterarbetare genom Art Lab Gnesta har vitaliserat mitt eget arbete. Att kunna titta på andras arbete och ha långa samtal med skådespelare här, har gett mig ny energi.

Att vara i Sverige, ett land som jag visste väldigt lite om har också påverkat mig djupt. Jag är här vid en tidpunkt då Europa står inför sin största tillströmning av flyktingar. Det har rört upp många tankar om idén om nationen, gränser, vad som utgör ett hem, eftersom jag är så långt hemifrån och även insikter om makt och hur ojämlik den värld vi lever i är! Detta avstånd från mina vardagliga miljöer och mitt hem, gör mig känslig och sårbar, och om det kanaliseras på rätt sätt, kan det tillföra en viss ärlighet till arbetet. ●

Vad kan vi lära oss av en sked? What can we learn from a spoon?

Våren 2015 hamnade träsnideriet i fokus i Gnesta. Människor som kommit hit för att nöden tvingat dem, organiserade sig med stöd av lokalbefolkningen för att tillverka och sälja traditionellt trähantverk, framförallt skedar. Händelserna fick stor spridning i flera nationella medier, både tidningar och TV ville prata med de engagerade. Men frågan rymde också en stark laddning, för i samhället spänns bågar av främlingsfientlighet. Det finns de som ifrågasätter skedarnas värde, och i förlängningen människovärdet. Genom att belysa vardagliga objekt och träet som material, och hur det i sin tur kan tala om arbete och värde, ville Art Lab Gnesta bidra till diskussionen.

Under titeln Hardware samlades konst, slöjd och historiska objekt för titta närmare på det hårda träet, på arbete men

The spring of 2015 is when wood carving came into focus in Gnesta. Driven by necessity, people self-organized with the support of the local community to make and sell traditional wood handicrafts, especially spoons. Newspapers and television wanted to speak to those involved and the events spread wide and far in the national media. But in the current social climate where we see traces of xenophobia, there are some people who question the value of spoons and as such, the value of being human. Art Lab Gnesta contributed to the discussion by highlighting the value of common everyday objects, wood as a material, and the nature of craft and its value in society.

Under the title **Hardware** we collected art, craft and historical objects to take a closer look at wood, labor and commodities which are today a ubiquitous medium of socialization. Is it

också på handelsvaran som idag är ett så självklart sätt att umgås genom. Är det lättare att köpa något än att bara ge? Vem tillåts skapa värde? I samtal med Sörmlands museum bjöd vi in samtida slöjdare och trähantverkare, liksom samtidskonstnärer som arbetat i trä.

I Anna Ihles verk *Idle Hands* hängde delar av en ängel, täljd i trä och bunden i hamparep, fästa i en sågbänk i taket. Bakom verket finns konstnärens önskan om att underordna sig ett fysiskt arbete, och en undersökning av norrmannen Hans Nielsen Hauge (1771-1824). Inspirerad av pietismen formade Hauge en egen religiös inriktning samtidigt som han startade en mängd olika affärsrörelser. Den lutherska arbetsmoralen sägs vara en del av hur vi i Norden ser på arbete; idealet är att arbeta hårt och strävsamt. Men när rättigheterna för mindre bemedlade människor inskränks med argument om att de är lata, borde vi kanske fråga oss hur vi organiserar – och vad vi anser vara – arbete.

I *From Circle to Square* förvandlade Christina Langert varsamt trästockar av ek till ett handgjort parkettgolv. I verket ryms både en sorts tämjd natur, men kanske framförallt en vördnad inför vad handen kan åstadkomma – och har åstadkommit tidigare, innan industrialiseringen och globaliseringen gav oss snabba klickgolv och lifestyle-inredning. Insikten om att ekarna har vuxit i flera hundra år innan de blir till ett golv vidgar perspektiven ytterligare och manade till omtanke om både tid och natur. Som skulptur var verket, inspirerad av de klassiska limhamnsrutorna, både stillsamt och oerhört intagande. I lilla rummet visades en större installation skedar, med historiska objekt ur läns museets arkiv och samtida träarbeten. Går det att vara politisk som slöjdare? Marie Eklunds svarta, svedjebrända skedar ifrågasatte hur en bruksvara borde se ut.

easier to buy something than simply giving it? Who is allowed to create value? In a conversation with Sörmlands Museum we invited contemporary craftspersons, wood artisans, and contemporary artists working with wood.

Anna Ihle's work *Idle Hands* consists of fragments of an angel carved in wood and bound by hemp rope attached to a saw bench on the ceiling. Behind the work is the artist's wish to submit herself to physical labor on one side and an investigation on Hans Nielsen Hauge (1771-1824) on the other. Inspired by Pietism, Hauge, a Norwegian, formed his own religious belief while starting several new businesses. To be hardworking is said to embody the Lutheran work ethic which is how we regard labor here in the Nordic countries. But when poverty is mistaken for laziness, we might as well ask ourselves about the ways in which we are organized and thereby think about what labor actually is.

In *From Circle to Square*, Christina Langert carefully transforms oak tree trunks into a manually crafted parquet floor. In the work we find a kind of domesticated nature but mostly a reverence for what the hand's ability, especially before industrialization and globalization gave us do-it-yourself click floors and lifestyle interior decoration. The idea that oak trees take several hundred years to mature before they become a parquet floor opens up our perspective about nature and temporality. As a sculpture, the work is inspired by the classic Limhamn boxes – stylish and endearing.

A larger installation of spoons was displayed in the smaller exhibition room, including historical objects from the county museum's archives and contemporary wooden crafts. Can craftspersons be political?

Med utgångspunkt i måltiden som social ceremoni utmanades både mottagarens egna kreativitet och en sträng slöjdtradition. Eventuellt måste den som äter först bryta söder skeden för att kunna använda den.

Vilket värde har en sked – är det ett bruksvärde, konstnärligt, historiskt eller kanske ett socialt värde? Montern rymde över 70 skedar som på olika vis speglade handens arbete. De spände över olika uttryck och representerade ett urval av samtida slöjd. Ur Sörmlands museums arkiv tillfogades skedar och fragment som grävts upp ur Sörmlands jordar och donerats från slott och koja. Genom att se tillbaka på hur vi hanterat träet vill vi ställa frågor om vad vi gör med vår tid och vilken typ av arbete vi värderar just nu.

Tågets rytmiska dunkande mot den stora trädkronan i Gunvor Nelsons video Tree Line i entrén knöt ihop utställningens ambition. Tåget, som en bild av ett ökande samhälstempo och det gamla trädet, kanske både dess motsats, möjlighet och offer. ●

Utställningsgrupp:

Signe Johannessen, Caroline Malmström, Peter Olsén, Erik Rören.

Produktionen genomfördes tillsammans med:

**Sörmlands läns hemslöjdskonsulent för hård slöjd
och Sörmlands Museum.**

Med verk av:

**Anna Ihle, Christina Langert, Marie Eklund, Eva Nordangård,
Emma Nordangård, Anja Sundberg, Beth Moen, AnneLie Karlsson,
Anita von Scheele, Vanja Jonsson, Ulrika Eckardt, Helena Flodström,
Vasile Georgeta, Avram Marian, Gunvor Nelson and others / m.fl.**

Marie Eklund's burned, blackened spoons question how a utensil should look like. Using the idea of a meal as a social ceremony as a starting point, she confronts the spectator's own creativity against a strict craft tradition. Eventually, the one who eats with this utensil must first break the spoon to be able to use it.

What is the value of a spoon – is it a use value, artistic, historical or maybe a social value? More than seventy spoons fit in the booth, each one showing the manual labor, spanning different expressions which represent a selection of contemporary handicrafts. From Sörmlands Museum's archives spoons and fragments found underground in the county and donated from castles as well as huts were shown. By looking back at wood has been used in the past we wish to question what we do with our time and what kind of labor is valued today.

At the entrance, the sound of a moving train against the big tree top in Gunvor Nelson's Tree Line pulled together the exhibition's objectives. The train as a metaphor of a faster paced society and the old tree reflects their inner contradictions, possibilities and sacrifices. ●

Exhibition group:

Signe Johannessen, Caroline Malmström, Peter Olsén, Erik Rören.

The productions was made in collaboration with:

**Sörmland county handicraft consultant for handicrafts
and Sörmlands Museum.**

With works by:

**Anna Ihle, Christina Langert, Marie Eklund, Eva Nordangård,
Emma Nordangård, Anja Sundberg, Beth Moen, AnneLie Karlsson,
Anita von Scheele, Vanja Jonsson, Ulrika Eckardt, Helena Flodström,
Vasile Georgeta, Avram Marian, Gunvor Nelson and others / m.fl.**

Djurparken Molstaberget

Inte långt från mitt barndomshem utanför Gnesta stod en gammal häst med allt för långa hovar. Han delade hage med några mufflonfår den sommaren jag träffade honom. Hans man var full av korborrar. När jag närmade mig honom hälsades jag av talande korpar som blängde mot mig från sina stora burar. Det luktade surt och på marken låg fragment av ben.

Major Åkerman hette han. Han som startat och under mina barndomsår drev viltparken vid Molstaberget, utanför Mölnbo. Den var full av burar och inhägnader. Små grusvägar var omsorgsfullt placerade längstmed burar och hägn, så att man från sin bil eller iallafall från utsidan av inhägnaderna kunde beskåda arter som annars inte valt att leva nära människan.

Djuren blängde på mig, som om de förväntade sig att jag kunde lösa deras problem. Rävorna vankade otåligt av och an. Överallt hetsade kajor omkring i flockar för att nyttja sig av spillet. Det som hamnat utanför burarna.

De var fria att flyga därifrån närhelst de ville och deras ljus gråblå ögon och deras retsamhet upplevdes av både mig och djuren som

påfrestande. Det var som om kajornas nonchalanta mobilitet förstärkte djurens fångenskap.

Jag tyckte så oerhört synd om djuren men drogs mot majorens infångade vilt med en närmast magnetisk kraft. Varje stund jag kunde undvara den sommaren var jag där. Observerade djuren, äcklad men ändå trollebunden. Majoren lät mig följa med när han utfodrade sina djur i de stora hagarna. Vi körde runt i en jeep. Olika typer av gräsätande djur kom springande mot oss när de hörde bilen. Jag vet inte vad majoren tyckte om mig men vi hade djuren gemensamt och det skapade en samhörighet mellan oss.

Ibland hittade jag ursäkter för att få komma in i majorens hus. Lågt i tak. Brunna färger. Dålig belysning. Ur skuggorna steg majestätiska zebror och noshörningar fram. Märkliga gazeller med böjda horn och med en svärta som liksom rann ner mot nosen från ögonen. Alla stirrade de livlöst på mig medans jag närmade mig majorens enorma skrivbord. Dammet på artefakterna gjorde att jag upplevde allt som i en dröm. Den smutsiga lukten av partiklar som skapat en hinna på allt. Stod det en elefantfot i hörnet av rummet?

Den breda hästryggen bar mig genom snår och över bäckar, till ställen jag aldrig annars skulle hittat. Lukten av varm svett och mina lår mot de väldiga, blöta musklerna.

Tillsammans blev vi en tvåhövdad varelse som förde dialoger i det tysta mellan våra båda hjärnor. Pustande och frustande. Då i den tidiga våren, när vi passerade hjorten i skogsbrynet spärrades näsborrar upp men ingen flydde.

Jag kände mig så trygg i skogen om natten. Jag var 12, snart 13 år, och inget ont kunde hända mig där i mörkret. Det dova brusset över mitt huvud, det kalla och blöta gräset mellan mina nakna tår. Trädens nästan omärkbara närvaro skapade för mig en känsla av att aldrig vara ensam, samtidigt som jag kunde gömma mig från det onda då ingen kunde se mig i den svarta natten.

En dag skulle majoren avliva en älg som blivit påkörd på vägen utanför Mölnbo. Jag betedde mig som en skugga för att jag inte skulle vara

i vägen. Jag fick följa med. Älgkon var redan död. I diket vacklade hennes kalv ostadigt. Den hade osannolikt stora knän och jag tror den var skadad. På vägen tillbaka till viltparken andades den häftigt där den låg mellan oss på det bruna skysätet. De långa benen svävade över växelspaken. Hon fick namnet Ticka.

Ticka flyttade in i den gamla hästens box. När hästen var inne i boxen stod kalven så nära hon kunde komma, hon växte snabbt om mufflonfåren och diade girigt på den stora nappflaskan jag gav henne. Snart blev hon så stor att jag måste lägga nappflaskan på axeln när hon matades. Lupinerna blommade ut i hennes utomhushägn och Ticka kom nyfiket när vi ropade på henne. Hon sprang med huvudet upphöjt, öronen framåt. På den stora hängande mulen hade hon en svart uppochnervänd trekant från munnen, där var ytan glatt och ibland fuktig.

Privata foton ur Birgitta Åkermans samling

När hösten närmade sig var hon stor och stark i kroppen men betedde sig fortfarande som ett barn. Som jag. Vi släppte ut henne i vilthägnat. Då ropade hon efter oss och sprang efter jeepen när vi åkte därifrån. Hon stod vid grinden och brölade. Varje dag när vi kom dit stod hon där när vi kom. En dag stod hon inte där men hon kom när vi ropade. Träden färgades röda, förmultningen i skogen började och det blev höst. Då kom hon inte längre.

Nyligen fick jag veta att djurrättsaktivister bröt sig in hos majoren ett par år efter min sommar med Ticka. De släppte ut hans mufflonfår. Befriade dem. Mufflonfåren förökade sig till en frodig flock som nu bebor skogarna runt Gnesta. De märkliga djuren, som ser ut som ett korsning mellan en bergsget och en stäppgazell syns numera ofta. Mufflonen vinner stadigt mer mark. De är spåren som finns kvar efter majorens önskan om att fånga det vilda och kontrollera naturens bestar. Men då mufflonen inte hör hemma här i Sörmland har man bestämt att man får jaga dem hela året om.

Och nu har vargen vandrat tillbaka till sitt Sörmland efter mer än hundra år på flykt från människan. Vargen har här fått valpar och äter därför girigt det de kommer över. De låga fårstängslen som bönderna på orten kunnat nyttja under vargens frånvaro stänger fåren inne men inte vargen ute. Jag tänker på vem som hör hemma i dessa skogar. Jag minns de mörka höstnätterna från min barndom och inatt drömde jag om vargen. Dess blick var gul och skarp, den sänkte sitt huvud i en hypnotisk gest medans den iakttog mig. Jag tror jag har sett den bilden på en t-shirt i USA någon gång men i min dröm var det verklighet. Blicken var tydligt riktad mot mig. Kom det froströk ur dess mun?

I morse när jag drack mitt morgonkaffe läste jag i lokaltidningen att vargen observerats på grannens marker. Vargen har antagligen vandrat förbi mitt sovrum precis innan soluppgången. ●

The Wildlife Park at Molstaberg

Not far from my childhood home outside Gnesta was an old horse with too long hooves. He shared the paddock with some mouflon sheep that summer I met him. His mane was full of burdock. As I approached him, I was greeted by speaking ravens that glared at me from their large cages. It smelled sour and on the ground there were fragments of bone.

Major Akerman was his name. During my childhood he started and ran a wild animal's park at Molstaberg, outside Mölnbo. It was

full of cages and groves. Small gravel roads were carefully placed along the cages, so that you could see species that would not otherwise have chosen to live close to humans from the car.

The animals stared at me, as if they expected that I could solve their problems. Foxes were pacing back and forth eagerly. Incited jackdaws flew around in flocks around the waste, leftovers caught outside the cages. They were free to fly whenever they wanted and their light gray-blue eyes and their teasing was strenuous, both to the animals and me. It was as if the jackdaws' nonchalant mobility enhanced the animal's captivity.

I felt terribly sorry for the animals but were drawn against the major's captured wild with an almost magnetic force. Every hour I could spare that summer I was there. Observed the animals, disgusted but still spellbound. The major let me follow him when he fed his animals in the large pens. We drove around in a jeep. Different types of grass-eating animals came running towards us when they

heard the car. I don't know how the major liked me but we had the animals together and it created an affinity between us.

Sometimes I found excuses to get into the major's house. Low ceilings. Brown colors. Poor lighting. From the shadows majestic zebras and rhinos appeared. Strange gazelles with curved horns and a darkness that ran down toward the their noses. They all stared lifelessly at me when I approached the major's enormous desk. The dust on the artifacts made dream-like. The dirty smell of particles, which created a film on everything. Was it an elephant in the corner of the room?

The broad horseback carried me through thickets and over brooks, to places I would otherwise never have found. The smell of hot sweat and my thighs against the mighty wet muscles. Together we became a two-headed creature with silent dialogues between our two brains. Puffing and panting. It was early spring, we passed deer in the forest and

nostrils were widened, but no one escaped. I felt so comfortable in the forest at night. I was 12, soon 13 years and nothing bad could happen to me in the dark. The dull roar over my head, the cold and wet grass between my bare toes. The trees almost unnoticeable presence created a feeling of never being alone, while I could hide myself from evil when no one could see me in the black night.

One day the major killed a moose that had been hit on the road outside Mölnbo. I was a shadow behind him, to not be in his way. The moose was already dead. In the ditch her calf reeled unsteady. It had unlikely big knees and I think it was hurt. On the way back to the wildlife park it took deep breaths while lying between us on the brown seating. Its long legs hovered over the gear lever. She was named Ticka.

Ticka moved into the old horse's box. She pressed herself as close as she could get to the horse. She sucked greedily on the large baby bottle I gave her, and quickly grew past

the mouflon sheep. Soon, she became so big that I have to put the baby bottle on my shoulder. Lupins were blossoming in her outdoor grove and Ticka came curiously when we called her. She ran with her head raised, ears forward. Her muffle was a black triangle, and the surface was smooth and sometimes damp.

As autumn approached, she became big and strong but still behaved like a child. Like me. We let her out of the game grounds. Then she called after us and ran after the jeep when we left. She stood at the gate, roaming. Every day she was standing there when we arrived. One day she was not there but she came when we called. The trees turned red, the decay in the forest began and it became autumn. Then she didn't come anymore.

Recently, I learned that animal rights activists broke into the major's park, a few years after my summer with Ticka. The released his mouflon. Freed them. The sheep propagated to a lush flock that now inhabits the forests around Gnesta. The strange animals that look like a combination of a goat and a

gazelle are often visible nowadays. The mouflon are constantly gaining more ground. They are the traces of the major's desire to capture the wild, to control nature's beasts. But since the sheep don't belong here in Sörmland, it has been decided that one may hunt them all year round.

And now the wolf walked back to Sörmland after more than a century on the run from humans. This spring, it had puppies. The low fences used by the farmers have maybe kept the sheep inside, but not the wolf out. I think about who really belongs in the forest. I remember those dark autumn nights

of my childhood, and last night I dreamed of the wolf. Its eyes were yellow and sharp; it lowered its head in a hypnotic gesture while it was watching me. I think I've seen that picture of a t-shirt in the US sometime but in my dream, it was reality. The gaze was clearly directed at me. Was it snow smoke that came out of its mouth?

This morning when I drank my morning coffee, I read in the local newspaper that the wolf observed on the neighbor's land. The wolf has probably walked past my bedroom just before sunrise. ●

The Political Beekeeper's Library

Artist Erik Sjödin was invited to Utlöparna ("the Offshoots") – a project which spanned over 2015 in a collaboration between Konstfrämjandet, Under tallarna and Art Lab Gnesta. Here he explains more about the work behind the exhibition The Political Beekeeper's Library that was presented here in the fall.

Tell us about the background of the Political Beekeeper's Library?

The Political Beekeeper's Library is the result of a nearly five-year-long process that includes several more or less completed projects which all revolves around the relationships between humans and bees.

I became interested in bees and beekeeping when the Colony Collapse Disorder gained media attention in the late 2000's. I was amazed at how intensive and large-scale beekeeping is conducted in many parts of the world. For example, in California, huge loads of beehives have been shipped in with jet planes Australia to pollinate almond groves. This made me sketch out a project entitled The Beekeeping Society. The idea was that during a summer build hives of honeybees, a small garden with flowering fruit trees, vegetables and herbs, to construct

a social setting with benches and tables, and arrange a simple serving of locally produced and organic food and drink. In this environment, we would then have a

co-creators. When relational aesthetics was most relevant as a concept in contemporary art, there was a lot of debate about the cultural and social groups who were

programming with talks, film screenings and workshops to highlight the wider context of beekeeping is part of today.

The Beekeeping Society was meant to illustrate how a cultural activity may include non-human, that is, animals and plants. To explain this in art terms, I used to the concept of "relational aesthetics". Relational aesthetics emerged in the late 90s as a generic term for art projects that revolve on social activities and in various ways include people as actors and

enrolled in this type of project and on what premises. It was, however, what I could see, no debate on how non-humans would be included.

The project got pretty far, but due to some circumstances it was not fully implemented. Instead, I moved to Bergen in Norway to study at art school.

Partly because there was a possibility for students to work on their own ideas and projects, but also of curiosity on staying as a student at an art school, and in a different cultural and geographical environment.

When I moved to the mountains, in autumn 2011, the Occupy Wall Street movement started in New York. I followed the developments with great interest, although I did it remotely. For me, it meant a political awakening. Previously I had predominantly worked with technical and scientific research and development, but in Bergen I continued to immerse myself in the humanities such as philosophy, sociology and anthropology – a direction that I had taken since I started running my own

would be more present. In the new project idea, I was greatly influenced by Thomas D. Seeley's book *Honey Bee Democracy* published in 2010. In the book Seeley describes how honeybees take common decisions when the bees swarm and choose a new settlement. Seeley also mentions that he applies a decision model built on the same principles as the honeybees' use of the research team he leads at Cornell University.

projects after stopped working as employed engineer. Humanities were also dominant among teachers and lecturers at the art school.

In Bergen, I began to sketch out a new project on beekeeping in which these perspectives

Inspired by this my idea was to study how beekeeping associations are organized in different parts of world. Beekeeper's organizations are often compounds that have been around for many years and developed effective system for the sharing of beekeeping equipment and exchange of knowledge

between members. I thought this would be interesting to study, and that it might be possible to find parallels or differences between beekeeper's organizations and how bee colonies are organized.

My idea was to build a project on beekeeping associations in Iceland, England and Spain. Three sites in Europe that are culturally and geographically interesting, with both similarities and differences. England and Spain

was the natural choice because I saw the opportunity to cooperate with arts organizations in rural areas where I have been in contact with before.

In many ways, I saw the end result of this project in front of me as an anthropological study, largely built on visual documentation of photo, audio and video. To give something back to the organizations I thought that

I could introduce them to various books and texts I gathered at me through my research on beekeeping.

After a year in Bergen, I ended up in private economic and existential difficulties. Because of this the new project ended up as just a project description. But when the work has got a certain substance, I find it hard to just put everything on hold. It was then the idea of "The Political Beekeeper's Library" as an independent project formed.

Other parts of the original idea of the project The Beekeeping Society have been implemented together with Eggeby farm and Tensta Konsthall in Tensta. This past summer I have built beehives and nest sites for bumblebees and solitary bees along with young people at Eggeby farm.

With support from Konstfrämjandet I have this summer conducted the study circle "Humans and bees" at Under tallarna in Järna. In the study circle, we have had a

discussion based on books "The Political Beekeeper's Library" as well as academic texts in different ways illustrate relationships between humans and bees. I have documented the context in which the study circle has taken place at the Under tallarna- in line with the project I outlined in Bergen.

As The Political Beekeeper's Library is presented as an exhibition at the Art Lab Gnesta I have been able to purchase more books for the library, which now includes upwards of thirty titles. I have also had the opportunity to work more with reading, catalog and present the books. In other words, much has fallen into place this summer.

What questions were raised in the study circle?

In the study circle, we discussed how beekeeping is conducted in the world today and for what purposes. We have discussed the large-scale beekeeping in the USA, where bees are used to maximize the economic

profit from honey production and pollination of large monocultures, and beekeeping in a society in England where bees are managed for their own sake and not primarily with the aim of making economic profit. We have also discussed how bees used militarily and researched for military purposes, and how ideas about race, class, nationality and gender affect how bees are described in various contexts.

In the study circle, we have also looked at which way of life of bees and how they can be said to be politically organized. Honey-bees are categorized as eusocial animals, which means that they are animals that live in societies where only one or a few individuals handle reproduction, and that there is a division of labor in society.

When bees swarm and have to take a joint decision on each hive will form a new hive, they use something called "quorum sensing". Briefly, it means that when a enough individuals, in this case the span of bees, believes that a settlement is a good enough according to certain predetermined criteria, like the size of the settlement and the entrance hole, so moves the whole swarm there. There is not a single individual, for example the Queen of the community, which decides on whether the swarm will move. But it is not a decision, which all involved are or are agreed.

In the first study group meeting, I presented the books of The Political Beekeeper Library. These range from the "History Animalium" of Aristotle, from the 300 century BC, to "Honeybee Democracy" by Thomas D. Seeley in 2010, through, among others, "The Feminine Monarchy" by Charles Butler from 1609. The books in the library you can see a clear evolution of how the bee society has been described as having been ruled by a powerful

male ruler, a monarchy with a queen, to something that is like a democracy without a clear leader. To present "The political beekeeper's library" in the study circle at Under tallarna have been a good preparation for the exhibition at the Art Lab Gnesta.

There is much that is obviously crazy in the literature on bees. The probably first literary reference to the hives are in Hesiod Theogonia from the 700 century BC. Archaeologist Eva Crane describes Hesiodos as consistently misogynist and mentions that he compared women to drones. Hints of xenophobia and ideas of race can also be found among the books. Others have actively resisted against drawing such parallels. For example, Austrian Karl von Frisch who were forced away from the University of Munich because he refused to let the Nazi ideology influence his research. Karl von Frisch later received the Nobel Prize for his descriptions of individual bees and social behaviors.

In the study circle, we wondered how attitudes and ideas change over time and which perspectives could be found elsewhere, such

as in Asian literature, or in oral traditions. We also have bandied many philosophical concepts that we introduced to the texts we read; eg Judith Butler's idea of "shared vulnerability" and Marcel Mauss ideas of "gift". In both cases, we wondered how the concepts originally aimed at relationships between people, include the relationship between humans and non-humans. There is also much that we have introduced to the texts we read but we have not had time to go deeper into, including Jane Bennet's concept of "vibrant matter".

How has the discussion been influenced by the location?

The original idea of the Beekeeper's society was to create a space for discussion about the relationship between humans and non-humans, and for encounters between humans and non-humans. Under tallarna is an existing site that is already better for this than the place I had an idea to build up to the Beekeeper's society.

The environment is important for a productive conversation, but also really bad ideas can slip down on the served in a pretty environment. With that said, I feel that it has contributed positively to the discussion we were able to sit outside under a tree when the sun shines, or in a warm greenhouse with raining, and we had bees, ducks, chickens, dogs, children, and adults who moved around us.

Under tallarna is permeated with intuitive, practical knowledge and doing. Academic discussions have a place there too, but it also feels as word gets less importance. It is a lot better to be able to demonstrate and study things in practice and not just in theory. It would had been a completely different

situation if the study circle had occurred in the city in a place where the participants had only knowledgeable dissemble a place under the pines in the imagination. ●

Den politiska biodlarens bibliotek

Konstnären Erik Sjödin bjöds in till Utlöparna – ett projekt som sträckte sig över 2015 i samarbete med Konstfrämjandet, Under tallarna och Art Lab Gnesta. Här berättar han mer om arbetet inför utställningen Den politiska biodlarens bibliotek som presenterades hos oss under hösten.

Berätta om bakgrunden till Den politiska biodlarens bibliotek?

Den politiska biodlarens bibliotek är ett resultat av en snart fem år lång process som inkluderar flera mer eller mindre genomförda projekt som alla kretsar kring relationer mellan människor och bin.

Jag började intressera mig för bin och biodling i och med att fenomenet "Colony Collapse Disorder" uppmärksammades i media i slutet

av 2000-talet. I samband med det blev jag förbluffad över hur intensivt och storskaligt biodling bedrivs på många håll i världen. Till exempel i Kalifornien där det hänt att det fraktats in stora lass med bisamhällen med jetplan från Australien för att pollinera mandelodlingar.

Detta ledde till att jag började skissa på ett projekt med titeln "Biodlarsamhället". Idén med "Biodlarsamhället" var att under en sommar bygga bikupor för honungsbin, anlägga en liten trädgård med blommande fruktträd, grönsaker och örter, konstruera en social miljö med bänkar och bord samt ordna med en enklare servering av lokalproducerad och ekologisk mat och dryck. I denna miljö skulle vi sedan ha en programverksamhet med samtal, filmvisningar och workshops.

I tillägg till att belysa det större sammanhang som biodling ingår i idag så var Biodlarsamhället tänkt att illustrera hur ett kulturprojekt aktivt kan inkludera icke-människor, det vill säga djur och växter med flera. För att förklara detta så förhöll jag mig till begreppet "relationell estetik".

Relationell estetik växte fram i slutet av 90-talet som ett samlingsnamn för konstprojekt som kretsar kring sociala aktiviteter och på olika vis inkluderar människor som aktörer och medskapare. När relationell estetik var som mest aktuellt som ett begrepp i samtidskonsten var det en hel del debatt om vilka kulturella och sociala grupper som inkluderades i denna typ av projekt och på vilka premisser. Det var däremot, vad jag har kunnat se, ingen debatt om hur icke-människor skulle kunna inkluderas.

Arbetet med Biodlarsamhället kom ganska långt men omständigheter gjorde att det inte genomfördes fullt ut. Istället flyttade jag

till Bergen i Norge för att studera på konstskola. Dels för att det var en möjlighet att med studiestöd arbeta vidare med egna idéer och projekt, men även av nyfikenhet på att vistas som student på en konstskola och i en annorlunda kulturell och geografisk miljö. Samtidigt som jag flyttade till Bergen, hösten 2011, drog Occupy Wall Street igång i New York. Jag följde den utvecklingen med stort intresse, även om jag gjorde det på distans. För mig innebar det ett politiskt uppvaknande.

Från att tidigare till övervägande del arbetat med teknisk- och naturvetenskaplig forskning och utveckling fortsatte jag i Bergen att fördjupa mig i humaniora som filosofi, sociologi och antropologi – en riktning som jag rört mig i sedan jag började driva egna projekt efter att jag slutat arbeta som anställd ingenjör och forskare. Humaniora var också dominerande bland lärare och gästlärare på konstskolan.

I Bergen började jag skissa på ett nytt projekt kring biodling där dessa perspektiv skulle vara mer närvarande. I den nya projektiden utgick jag mycket från Thomas D. Seeleys bok "Honey Bee Democracy" som publicerades 2010. I boken beskriver Seeley hur honungsbin tar gemensamma beslut när de svärmar och ska välja en ny boplats. Seeley nämner även att han tillämpar en beslutsmodell bygd på samma principer som den honungsbina använder i den forskargrupp han leder på Cornell University.

Inspirerad av detta var min idé att studera hur biodlingsföreningar är organiserade på olika håll i världen. Biodlarföreningar är ofta föreningar som har funnits i många år och utvecklat välfungerande system för att dela på utrustning för biodling och utbyta kunskap mellan medlemmar. Jag tänkte att detta vore intressant att studera, och att det

kanske skulle vara möjligt att hitta paralleller eller olikheter mellan biodlarföreningarnas organisation och hur bisamhällen är organiserade.

Min tanke var att bygga upp ett projekt kring biodlingsföreningar på Island, England och i Spanien. Tre platser i Europa som är kulturellt och geografiskt intressanta, med både stora likheter och skillnader. England och Spanien var också naturliga val för att jag såg möjligheter att samarbeta med konstorganisationer på landsbygden där som jag varit i kontakt med tidigare.

På många sätt såg jag slutresultatet av detta projekt framför mig som en antropologisk studie, till stora delar bygd på visuell dokumentation i foto, ljud och video. För att ge något tillbaka till biodlarföreningarna tänkte jag att jag kunde introducera dem till diverse böcker och texter som jag samlat på mig genom min research om biodling. Efter ett år i Bergen hamnade jag i privatekonomiska och existensiella snårigheter. I och med detta så stannade det nya projektet vid en projektbeskrivning. Men när ett arbete har fått en viss substans tycker jag att det svårt att bara lägga allt i malpåse. Därav tog idén om "Den politiska biodlarens bibliotek" som ett fristående projekt form.

Andra delar av den ursprungliga idén med projektet "Biodlarsamhället" har jag efter att jag flyttad tillbaka till Stockholm från Bergen genomfört tillsammans med bland andra Eggeby gård och Tensta konsthall i Tensta. Nu i sommar har jag till exempel byggt bikupor och boplatser för humlor och solitära bin tillsammans med sommarjobbande ungdomar på Eggeby gård.

Med stöd från Konstfrämjandet har jag under sommaren genomfört studiecirkeln "Människor och bin" hos Under tallarna i

Järna. I studiecirkeln har vi fört ett samtal med utgångspunkt i böcker i "Den politiska biodlarens bibliotek" samt akademiska texter som på olika vis belyser relationer mellan människor och bin. Jag har också arbetat med att dokumentera sammanhanget som studiecirkeln har skett i hos Under tallarna – i linje med det projekt som jag skissade på i Bergen.

I och med att Den politiska biodlarens biblioteket presenteras i utställningsform hos Art Lab Gnesta har jag kunnat införskaffa fler böcker till biblioteket, som nu inkluderar uppåt trettio titlar. Jag har också fått möjlighet att arbeta mer med att läsa, katalogisera och presentera böckerna. Det är med andra ord mycket som har fallit på plats den här sommaren.

Vilka frågeställningar har studiecirkeln tagit upp?

I studiecirkeln har vi diskuterat hur biodling bedrivs i världen idag och för vilka syften. Till exempel har vi diskuterat den storskaliga biodlingen i USA där bin används för att maximera ekonomisk vinst från honungsproduktion och pollinering av stora monokulturer, samt biodling i ett samhälle i England där bin sköts om för deras egen skull och inte i första hand med syfte att göra ekonomisk vinst. Vi har också diskuterat hur bin används militärt och forskas på för militära syften, och hur idéer om ras, klass, nationalitet och kön påverkar hur bin beskrivs i olika sammanhang.

I studiecirkeln har vi även tittat närmare på vilket levnadsätt bin har och hur de kan sägas vara politiskt organiserade. Honungsbin kategoriseras som eusociala djur, vilket bland annat innebär att de är djur som lever i samhällen där fortplantningen sköts av bara

en eller några få individer samt att det finns en arbetsuppdelning i samhället.

När honungsbin svärmar och måste ta ett gemensamt beslut om vart svärmen ska bilda ett nytt bisamhälle använder de något som kallas för "quorum sensing". Kortfattat innebär det att när ett tillräckligt stort antal individer, i det här fallet spanarbin, anser att en boplats är en tillräckligt bra enligt vissa givna kriterier, som storleken på boplatserna och ingångshålet, så flyttar hela svärmen dit. Det är alltså inte en enskild individ, t.ex. drottningen i samhället, som beslutar om vart svärmen ska flytta. Men det är heller inte ett beslut där alla inblandade deltar eller är överens. I den första studiecirkelträffen presenterade jag böcker som ingår i "Den politiska biodlarens bibliotek". Dessa sträcker sig från Historia animalium av Aristoteles, från 300-talet före Kristus, till Honey bee democracy av Thomas D. Seeley från 2010, via bland andra The Feminine Monarchy av Charles Butler från 1609. I böckerna i biblioteket går det att se en tydlig utveckling av hur bisamhället har beskrivits som att ha styrts av en stark manlig härskare, till en monarki med en drottning, till något som kan liknas vid en demokrati utan tydliga ledare. Att presentera "Den politiska biodlarens bibliotek" i studiecirkeln hos Under tallarna har varit en bra förberedelse inför utställningen hos Art Lab Gnesta.

Det är mycket som är uppenbart i litteraturen om bin. Den förmodligen första litterära referensen till bikupor finns i Hesiodos Theogonia från 700-talet före Kristus. Arkeologen Eva Crane beskriver Hesiodos som genomgående misogyn och nämner att han jämförde kvinnor med drönare. Antydningar till främlingsfientlighet och rastänk går också att hitta bland

böckerna. Andra har aktivt gjort motstånd mot att dra sådana paralleller. Till exempel Österrikaren Karl von Frisch som tvingades iväg från universitetet i Munich för att han vägrade låta Nazistisk ideologi influera sin forskning. Karl von Frisch fick senare Nobelpriset för sina beskrivningar av bins individuella och sociala beteenden.

I studiecirkeln funderade vi på hur attityder och idéer förändras över tid och vilka perspektiv som skulle kunna hittas på andra håll, till exempel i asiatisk litteratur, eller i muntliga traditioner.

Vi har också bollar många filosofiska begrepp som vi introducerats till i de texter vi läst; till exempel Judit Butlers idé om "delad sårbarhet" och Marcel Mauss idéer om "gåvan". I båda dessa fallen har vi funderat på hur begreppen, som ursprungligen syftar på relationer mellan människor, kan inkludera relationer mellan människor och icke-människor. Det är även mycket som vi har introducerats till i de texter vi läst men som vi inte har hunnit gå djupare in på, bland annat Jane Bennets begrepp "vibrant matter".

Hur har samtalet påverkats av platsen?

Den ursprungliga idén med Biodlarsamhället var att skapa en plats för samtal om relationer mellan människor och icke-människor, och för möten mellan människor och icke-människor. Under tallarna är en existerande plats som redan är bättre för detta än den plats jag hade en idé om att bygga upp för Biodlarsamhället. Miljön är viktigt för ett produktivt samtal, men även riktigt dåliga idéer kan slinka ned om de serveras i en gemytlig miljö.

Med det sagt så upplever jag att det har bidragit positivt till samtalet att vi har kunnat sitta utomhus under ett träd när solen skiner, eller i ett varmt växthus när det

regnar, och att vi haft bin, ankor, höns, hundar, barn och vuxna som rört sig omkring oss.

Under tallarna genomsyras av intuitiv förståelse, praktiskt kunskap och görande.

Akademiska samtal har en plats även där, men det känns också som ord får mindre

betydelse. Det är mycket bättre att kunna demonstrera och studera saker i praktiken och inte bara i teorin. Det hade varit en helt annan situation om studiecirkeln hade skett inne i staden i ett rum där deltagarna bara hade kunnat förstå sig en plats som Under tallarna i fantasin. ●

UTLÖPARNA

Pendeltågslinjens sista sydöstra bit korsar precis gränsen mellan Stockholm och Sörmland. De tre sista stationerna Järna, Mölnbo och Gnesta följer på varandra. Tre mindre orter med ganska olika karaktär, men som sammanflätas eftersom de länge lockat människor med utopiska drömmar och visioner om ett nytt sorts samhälle.

I Järna finns Under Tallarna ett odlingsprojekt med ett utvidgat perspektiv där arbetet bygger på kunskaper ur en mängd discipliner och mynnar i konkret arbete med platsen, jorden och det sociala. Intill slutstationen Gnesta ligger Art Lab Gnesta, intresserade av relationer mellan konsten och konstnärerna, lokalsamhället, skolor, föreningar och institutioner. Båda platserna använder naturen som en utgångspunkt för frågor om det lilla och lokala, i kontrast till det globala och industriella. Skogsbyn, bergsklippor och träsk agerar både som scen och metafor i de olika arbeten som genomförs här. Under tallarna och Art Lab Gnestas närhet till och förmåga att engagera sitt lokalsamhälle är intressant för Konstfrämjandet, som startades 1947 av en rad folkrörelseorganisationer med devisen “konst för alla”.

Projektet har fortgått i möten, workshops, trädgårdsfester och konstnärligt arbete. Under tallarna ordnade kvällen Ljus och mörker i skogsbrynet, med en bergspredikan av konstnären Ruben Wätte och filmvisning av Gustav Ågerstrand. I Gnesta genomförde konstnärerna Signe Johannessen och Erik Rören Brf Bryggeriholmen 2, en kommentar till ortens utveckling och vilka människor, och icke-människor, som tvingats flytta på sig för nya byggprojekt.

THE OFFSHOOTS

The commuter train line's last leg crosses the boundary between Stockholm and Sörmland counties.

The last three stations, Järna, Mölnbo and Gnesta, are three small areas different in character but connected by the fact that they attract people with utopian dreams and visions of a new society.

Under Tallarna ("Under the Pine Trees") in Järna is a farming project based on ideas that builds on knowledge from several disciplines and which results in concrete actions on site, in the soil and within the social. Near the final station, Gnesta, is Art Lab Gnesta, an arts institution interested in the relationship between art and artists, the local community, schools, associations and institutions. Both places use nature as a starting point regarding small-scale and local issues in contrast to the global and industrial. Forest edges, rocky cliffs and marshlands are the main stage and metaphor for various activities. Under Tallarna's and Art Lab Gnesta's presence and their capacity to engage the surrounding communities is of special interest for Konstfrämjandet, which was started in 1947 by a series of popular movements with the motto "art for all."

The project was developed through meetings, workshops, garden parties and artistic work. Under Tallarna organized the evening event Light and Darkness at the Edge of the Forest with a sermon of the mount by artist Ruben Wätte and a screening by Gustav Ågerstrand. In Gnesta, artists Signe Johannessen and Erik Rören created Brf Bryggeriholmen 2, a commentary on the

Som en central länk i samarbetet bjöds konstnären Erik Sjödin in. Intill bikuporna hos Under tallarna samlade han en grupp intresserade deltagare att diskutera bl a alternativt biodling, hur bin används för militära syften och hur beskrivningar av bin påverkas av kulturella föreställningar.

I utställningen Den politiska biodlarens bibliotek, som presenteras hos Art Lab Gnesta, illustreras hur vi historiskt projicerat våra kulturella ideal på bisamhället: från att använda bisamhället som ett bevis för nyttan av en stark ledare, till dagens mer demokratiska idéer om kollektivt beslutsfattande.

I Utlöparna vill vi visa hur självorganiserade initiativ använder konsten för att aktivera en diskussion om hur lokalsamhället ska vara beskaffat, men också hur de driver en konstnärlig utveckling framåt. Många konstnärer organiserar idag sin konstnärliga praktik i just lokala samarbeten – de gräver där de står – och en rörelse ut från storstaden är märkbar. Se deras arbete som en potentiell grüngödsling av vår gemensamma mylla, en möjlighet att skapa ett större engagemang för det som tillhör oss alla. ●

real estate developments in the area and which people – and which non-people – are expected to move out to give way for new properties.

Artist Erik Sjödin was a central connection in this collaboration. Next to the beehives at Under Tallarna, a group of participants gathered to discuss i.e. alternative beekeeping, how bees are used for military purposes, and how descriptions of bees are influenced by cultural representations.

In the exhibition The Political Beekeepers' Library presented at Art Lab Gnesta, we show how we have historically projected our cultural ideals on how bees are organized – from using the bee community as a proof of the benefits of strong leadership, to today's democratic ideals of collective decision-making.

In Utlöparna we want to show how self-organized initiatives use art to activate a discussion about how local communities should be constituted and how to drive forward artistic development. Many artists today organize their artistic practice through local collaborations, and a movement out of the big city to the countryside is noticeable. We see their work as potential fertilizers of our collective soil, and a possibility to create more engagement for that which belongs to everyone. ●

Bostadsrättsföreningen Bryggeriholmen 2

unda ögon kikade ut ur sprickan i fasaden, förvånade hoanden och skrämde svarta ögon i runda huvuden. De burriga kropparna trängdes i husväggens hålighet.

Lågorna runtomkring slickade ilsket upp mot himmelen på Bryggeriholmen och förkolnade bjälklag dundrade i backen.

Enligt gammal folktro bebådade kattugglans hoande antingen väderskifte eller dödsfall (detta nämns exempelvis i Vilhelm Mobergs "Värendska seder och bruk vid dödsfall och begravning"). Och visst var det så då, 2005, att samhällsklimatet höll på att skifta i Gnesta och att något skulle dö. Utopiska, oplanerade och spontana sammanhang var på väg att ge vika än en gång åt ambitiösa marknadsekonomiska krafter. Bryggeriholmen i Gnesta hade sedan Gnesta bryggeri lades ner 1963 bebotts av fåglar och människor. De gamla industribyggnaderna förföll sakta på holmen vid Frösjön och utgjorde med tiden utmärkta habitat för folk från olika samhällsskikt – och ugglor. Krossade fönster och trasiga fasader skapade billiga hyror för grupper av människor som testade utopiska bostadssammansättningar, idealistiska styrssystem och alternativa högtider men också trygga tillhåll för exempelvis den skygga hornugglan eller kattugglan. Motorcykelgäng, konstnärer och kulturarbetare bedrev sina verksamheter där och bron från Storgatan i Gnesta över tågspåret kunde upplevas som en portal till en annan verklighet, med egna regler och lagar.

När jag var liten smög vi någon gång över bron när männen i svarta skinnskläder inte stod där, vi vände på halva vägen med hjärtat i halsgropen och galloperande puls. Idag hör jag ofta anekdoter därifrån, genom lokala politiker, tjänstemän och boende på orten. Många är de som haft en relation till Bryggeriholmen under 80- och 90-talet, då holmen blomstrade upp som ett alternativt samhälle i mikroformat. Många har varit med om gränslösheter där, låtit sig rivas med, de har deltagit i fester, ritualer och sammanhang som satt spår.

Vissa somrar arrangerades en festival på Bryggeriholmen, ett alternativt firande som producerades av holmens invånare. Matlukten hägrade över Bryggeriholmen och serverades från improviserade matställ längs stigar och vägar, husen var öppna för besökare och konstutställningar föregick i konstnärshemmen i de gamla fastigheterna. Över bron var en skylt upphängd där konstnären Lars Hillersberg bokstaverat "Holmenfestivalen", Idag finns halva skylten bevarad i Sörmlands museums samlingar.

2005 köptes marken och fastigheterna på holmen av PEAB. Fastigheterna revs eller brändes. De sjönära tomterna bebyggdes av prydliga och färgglada hus med balkong och sjöutsikt. Fastigheterna lyste upp Gnestas brokiga panorama och stack ut med sina lyxiga material och välplanerade ytor. Bryggerihuset från 1903 hade Gnesta kommun bestämt att man inte fick riva, så PEAB renoverade det, men endast exteriört så att det inte skulle vara en skamfläck för de nya tilltänkta invånarna på Holmen. Invändigt var bryggerihuset fortfarande en ruin men alla yttre hål var tilltäppta, och fasaden putsad och målad. De sjönära nya husen på holmen byggdes av Bryggeriholmen

bostadsrättsförening 1 som bildades 2007. Bostadsrätternas köpare betalade högre priser än för andra lägenheter i Gnesta. “Unik, välplanerad trea med sjöutsikt och uteplats. Nära till tågstation och mataffär” 26 000 kr per kvadratmeter.

Kattugglorna och hornugglorna flyttade redan vid rivningen och branden av gamla bryggeriholmen 2006 och ugglorna hade inte planerats in i Bryggeriholmens nya utformning. Den höga prisbilden och de täta, planerade ytorna gjorde att ingen, varken ugglor eller människor från “gamla” Bryggeriholmen kunde vara kvar.

Art Lab Gnesta installerade de färgglada holkarna som nu sitter på träden längs holmens norra strand våren 2015. Deras bjärta kulörer korresponderar väl med Brf Bryggeriholmen 1. Under våren har det varit visning i de nya holkarna med utsikt över Frösjöns grumliga vatten, men ingen hugad spekulant har ännu flyttat in. Vi hoppas att de kommer nästa år.

Holkarna kallar vi Brf Bryggeriholmen 2. De är ett sätt att be kattugglorna och hornugglorna att återvända till holmen, ett sätt att poängtera att holmen kan vara till för alla och att en större artsmångfald är önskvärd och gynnsamt i samhället och på Bryggeriholmen i Gnesta. Holkarna erbjuder åter hemvist åt de som trängdes undan och borgar för ett brokigare klimat på holmen för att gynna det som nu åter tränger sig ut ur sprickor och håligheter i fasaden. ●

The Resident's Association Bryggeriholmen 2

From a crack on the façade, a pair of round eyes looked out, surprised and frightened by hooting black eyes in the round heads. The furry bodies crowded into the house's wall cavities. The flames licked around angrily toward heaven at Bryggeriholmen and charred beams thundered on the hillside.

According to old folklore, a tawny owl's hooting was a sign of the weather changing or imminent death (this is mentioned in i.e. Vilhelm Moberg's “Värendska Customs and Traditions on Death and Burial”). And it was indeed so that in 2005 the social climate was changing in Gnesta, and that something was going to die. Utopian, unplanned and spontaneous situations would give way again to ambitious market forces.

Since Gnesta brewery was closed in 1963, Bryggeriholmen had been inhabited by birds and people. The old industrial buildings slowly decayed on the island near Frösjön and became a new habitat for people from all walks of society...and owls. Broken windows and façades made rents cheap for groups and people who experimented with utopian modes of living, idealistic management styles and alternative holidays, as well as a safe haven for the shy horn owl and the tawny owl.

When I was little, we sneaked over the bridge when the men wearing black leather clothes were not there, and turned back in fear with our hearts in our throats and throbbing pulse. Today I often hear anecdotes from the place through local politicians, government officials and former residents. Many people had a relationship to Bryggeriholmen in the eighties and nineties when this alternative micro-society flourished. Others participated in its lack of boundaries, letting themselves go with the flow, gone to parties, rituals and other situations that left many traces behind.

A festival at Bryggeriholmen was organized over a few summers. They were an alternative celebration produced by the hill's residents. The smell of food hovered over Bryggeriholmen from the food stands along its paths and roads. The houses were open for visitors and art exhibitions were held in the artist's residences in the old facilities. On the bridge there was a sign where artist Lars Hillersberg wrote "Holmenfestivalen." Today, the remaining half of the sign survives in Sörmlands Museum's collection.

In 2005, PEAB bought all the land and the buildings on the hill, some of which were torn down or burned to the ground. Neat and colorful houses with balconies and lakeside views were built on the plots along the waterfront. The buildings contrasted with Gnesta's variegated panorama and stood out with their fancy materials and sound planning. Gnesta municipality had decided that the brewery house from 1903 would not be torn down. PEAB decided to renovate the building's exterior so it wouldn't remain as a shameful presence for the new residents. It was still a ruin inside despite the patched holes and the recently painted façades.

When the new lakeside houses were built in 2007, "Brf Bryggeriholmen 1," Bryggeriholmen's residents' association was created. Its members had paid top prices for these new homes with "unique, well-planned three-bedroom apartment with lakeside view and outside area, close to the train station and supermarket, 26,000 crowns per square meter" – higher than any other property in Gnesta.

In 2006, the horn and tawny owls moved in during the demolition and fire that burned the old Bryggeriholmen to the ground. The owls, however, had not been planned into Bryggeriholmen's new configuration. Indeed, the high property price and the densely planned area made it impossible for both the people and the owls from the old Bryggeriholmen to remain.

In the spring of 2015, Art Lab Gnesta installed the colorful feeders that are now placed on the trees along the area's northern shores. The gaudy colors match Brf Bryggeriholmen 1's new homes. During the spring we held a private viewing of the new feeders with views over Frösjön's turbid waters, but no bidders have moved in yet. We hope they will come next year.

We call the feeders "Brf Bryggeriholmen 2." It's one way of asking the horn owls and the tawny owls to return to the area - a way of saying that it is open for all and that a larger diversity of species is a good thing for the local society and for Bryggeriholmen in Gnesta. The feeders will provide a shelter for those who were excluded and a bastion for a variegated situation in the area. Finally, it is a way to benefit those who have been pushed out from the cracks and cavities on the façades. ●

Sauna for the Unemployed We live in a high tech era where manual labor is automated and about 8% of the population is categorized as ‘unemployed’.

At the same time society presupposes economically and socially that people have a paid job, not only for private supply. Those who do not have paid work are denied access to many benefits and spaces. What does this do to us as humans?

In Sauna for the Unemployed artist Frida Klingberg hired otherwise unemployed people for sauna baths and talks about the experience and knowledge you earn by “being unemployed”.

The project has been implemented in Dala-Floda, Gnesta, Luleå, Fengersfors and Malmö. In November 2015 the work is presented in a book and an exhibition at Art Lab Gnesta. ●

Bastu för arbetslösa Vi lever i en högteknologisk tid där manuellt arbete automatiserats och omkring 8% av befolkningen kategoriseras som arbetslösa.

Samtidigt förutsätter samhället ekonomiskt och socialt att man har ett lönearbete, inte bara för privat försörjning. Den som inte har ett lönearbete nekats tillträde till många förmåner och rum. Vad gör detta med oss som människor?

I Bastu för arbetslösa har konstnären Frida Klingberg anställt annars arbetslösa personer för bastubad och samtal om vilka erfarenheter och kunskaper om samhället man får genom ”att vara arbetslös”.

Projektet har genomförts i Dala-Floda, Gnesta, Luleå, Fengersfors och Malmö. I november 2015 presenteras arbetet i en bok och en utställning hos Art Lab Gnesta. ●

In October 2015 **Järna cider factory** visited Art Lab Gnesta. Outside the brewery, the mobile factory welcomed everyone who wanted to submit their apples for juice pressing.

For those of you who do not have your own cider factory a juice extractor also good. You can also try our cooked apple juice.

Rinse approximately **3 kg of apples** and cut them into wedges. Put them in a large bowl and pour over **2.5 liters of boiling water**. Pour **1 teaspoon of ascorbic acid** stirred in a little water. Stir.

Let it stand for about a week, stirring every day. Mash the apples. After a week, you can strain the drink through a screen.

Add 3.5-4.5 ounces of water per liter of juice and heat up. Stir in about **25g of citric acid**.

Bottle the juice and cool the bottles without cork (put the corks on after a few days).

Fält nr 6 ges ut av Art Lab Gnesta

Fält nr 6 is published by Art Lab Gnesta

**Redaktörer Editors: Caroline Malmström
Signe Johannessen**

**Översättning Translation: Isabel Löfgren
Caroline Malmström**

Grafisk formgivning Graphic design: Louise Kelve

Typsnitt Typeface: Eksell Display, Letters From Sweden

Tryck Print: Elanders

Upplaga Edition: 500 ex.

**Omslagsbilder Cover image: Gustav Almestål
Carl Liljefors, Upplandsmuseet**

© Art Lab Gnesta 2015

ISSN: 2001-5434

norden

KULTURRÅDET

Art Lab Gnesta

Kulturkontakt Nord

